

Родители или партньори

Възможно ли е да сме добри родители, без да имаме добри партньорски взаимоотношения?

„Ние не искаме да се говори за нашите взаимоотношения с мъжа ми. Искаме само да говорим за това какво да направим за детето си като родители.“ Подобно очакване е едно от най-често чуваните от различни родители изискване в процеса на фамилното консултиране. **Възможно ли е да сме добри и отговорни родители, без да сме успешни в партньорските си взаимоотношения?**

Партньорската роля е сравнително нова и възниква след отделянето на семейството от големия род при преминаването от традиционно към индустриално общество. В традиционното общество брачният партньор рядко е бил личен избор. В брака са се сродявали два рода, имащи общ интерес и полза от него. Целта на брака е създаване на деца, които чрез живота и труда си гарантират оцеляването на рода.

В рода всеки е имал ясно дефинирана роля – мъжете са осигурявали прехраната, жените са раждали деца, грижили са се за дома, за домашните животни, за прехраната, подкрепяли са мъжете в полската работа, възрастните жени са отглеждали внуците и са следели за реда в къщата. Ясното, структурирано и предвидимо ежедневиe е гарантирало сигурност за целия род и за отделния човек.

При настъпването на индустриалното общество отделните семейства напускат безопасното родово пространство, често се преместват географски от села към градове и са провокирани да се научат да живеят без подкрепата на роднините си. Постигането на хармонични партньорски взаимоотношения става приоритетно за създаването и запазването на семейство, в което ролята на съпруга и съпругата са ключови. Всяка двойка намира свой начин, опирайки се на опита на рода, но интерпретирайки го и осъществявайки го в нов контекст, работейки и живеейки сами, да създаде семейство.

Съпрузите в семейството имат нови роли, отговорности, които не са дадени един път завинаги, а често се налага преговарянето им чрез активно взаимодействие с другия заради непосредствения, ежедневен контакт на всеки партньор с променящия се външен свят. В съвременното семейство, например, ролята на бащата става все по-значима за отглеждането и възпитаването на децата, а съвременните жени често отлагат раждане на дете заради избора да се развиват професионално. Често ограниченият лимит от време изисква пренареждане на дневния режим на съпрузите и изисква бърз отговор на това кой от двамата партньори да вземе детето от училище, да се погрижи за храната или да плати неочакван разход.

Семейството осигурява на всеки един от съпрузите възможността да се променя, развива, като това променя и развива и другия партньор. Млада майка се завръща към училище или прекъснатата от майчинството си кариера, което може да наложи нейният партньор да се научи да полага грижи за домакинството, отглеждането на детето и поддържането на социалните контакти на двойката с роднини и приятели.

Взаимоотношенията в двойката преминават през четири етапа, които дефинират как партньорите гледат на себе си, на двойката и на контакта с другите хора, какви стратегии използват за договаряне помежду си, като тези етапи повлияват и на това как партньорите осъществяват родителските си роли.

В първия етап на привличане и харесване партньорите са фокусирани върху общите неща помежду си, трудностите рядко водят до конфликти, а споровете се преодоляват с лекота.

Целта в този етап е да се създадат взаимоотношения на доверие и привързаност между партньорите, които да формират нова двойка.

В следващия етап партньорите имат преживявания на слятост, „аз“ и „ти“ стават „ние“. Постепенно двойката започва да се сблъсква все повече с различия, свързани с отстояването на уникалността на всеки един от партньорите. Преразглеждат се правила, ценности, норми. Този етап подготвя двойката за момента на появата на дете.

В последния етап фокусът попада върху запазване на двойката въпреки различията и пренасочване към личните занимания и проекти в рамките на партньорството. Тук много често различията между партньорите пораждаат противоречия и конфликти, които въпреки общите усилия не могат да бъдат решени. Невъзможността на партньорите да се договорят за различията си повишава напрежението в двойката, което се преживява с неудовлетворение, разочарование и обида от съвместното съжителство. На този последен етап двойките са склонни да обмислят или осъществяват раздели.

Оставането в двойката е свързано с допускането на преживяване на личен неуспех в рамките на съпругеските взаимоотношения. Съществува нереалистично вярване в партньорите, че те биха могли да повлияят и променят другия, доказвайки му личната си правота. Невъзможността на партньорите да издържат на нарастващото отчуждение между тях и на интензитета на чувства на безпомощност, провал и вина често ги пренасочва от взаимоотношенията в двойката към взаимоотношенията с детето. Родителската роля става инвестиция за потребността от любов, признание и положителна себеоценка. Партньорската криза е дефинирана във фразата „останахме заедно заради детето“.

Разгръщането на конфликта между партньорите чрез включване на детето и изискването то да вземе страна подкопава родителските авторитети, засилва недоверието в двойката и излага на различни рискове живота, здравето и сигурността на детето. Последният етап във взаимоотношенията в двойката цели всеки един от партньорите да се научи да издържа на несъгласия и противоречия с другия и да насочи енергията си към промяна на себе си.

Успешното преодоляване на кризата в партньорските взаимоотношения води до връщане на двойката във фазата на харесване и привличане, но по един по-зрял начин, в който и двамата приемат собствената си уязвимост. Патрисия Лав твърди, че *„тайната на това да чувствате близост с партньора си, когато сте заедно, е да се чувствате близки, когато сте разделени.“*

Партньорството е процес, в който чрез доверието и съпричастността в двойката, хората се учат и развиват като отделни личности, като партньори и като родители.

Мая Угрюмова, магистър по психология към СУ „Св. Климент Охридски“. Специализирала е брачно и фамилно консултиране в системния подход към ПИСЕЛ. Работи с деца, младежи и семейства от 2003 година към различни държавни и общински служби в сферата на образованието, здравеопазването и социалното подпомагане. От септември 2014 г. е психолог към служба „Родители и близки“ в Асоциация за рехабилитация на зависими „Солидарност“ (<http://www.solidarnost-bg.org/>).

http://www.puls.bg/health/relationships/news_21352.html